

Nr 8.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående Sveriges anslutning till Internationella valutafonden och Internationella återuppbyggnadsbanken m. m.

I en den 10 februari 1950 dagtecknad proposition nr 89, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i propositionen förordats vidtaga de åtgärder, som erfordras för Sveriges anslutning till Internationella valutafonden och Internationella återuppbyggnadsbanken, ävensom att lämna den av riksbanksfullmäktige förutsatta garantien för täckning av riksbankens eventuella förluster på grund av ifrågavarande medlemskap,

dels bemyndiga riksbanken att tillskjuta insatskapitalet,

dels ock — därest anslutning till förenämnda institutioner icke kommer att ske — bemyndiga Kungl. Maj:t att ingå de särskilda valutaavtal, varom artikel 24 mom. 6 Havanastadgan för en internationell handelsorganisation och artikel 15 § 6 i det allmänna tull- och handelsavtalet innehålla bestämmelser.

Beträffande tillkomsten och organisationen av ifrågavarande institutioner och avtal må till en början lämnas följande huvudsakligen från propositionen hämtade uppgifter.

I avsikt att återställa den internationella betalningsmekanismen efter krigets slut hölls i juli 1944 en konferens i Bretton Woods, Förenta staterna, i vilken deltog representanter för 44 olika länder. Överläggningarna i Bretton Woods ledde därhän, att förslag framlades till och stadgar utarbetades för dels en internationell valutafond, The International Monetary Fund, dels en internationell återuppbyggnadsbank, The International Bank for Reconstruction and Development. Huvuddelen av signatärmakterna undertecknade Bretton Woods-överenskommelsen den 27 december 1945.

Internationella valutafondens ändamål är att främja det internationella samarbetet i valutafrågor och befordra den internationella handelns utvidgning och harmoniska utveckling. Fonden skall verka för stabila växelkurser samt förhindra valutadeprecieringar, företagna i konkurrensyfte. I fondens uppgifter ingår att medverka till upprättandet av ett multilateralt betalningssystem för löpande transaktioner mellan dess medlemmar. Tillfälliga rubbningar i betalningsbalanserna skola medlemmarna kunna korrigera genom att anlita fondens resurser, varigenom åtgärder, som kunna vara skadliga för det internationella välståndet, ej skulle behöva tillgripas. I

gengäld underkastas medlemmarna en viss begränsning av sin rörelsefrihet att förändra respektive valutors yttre värden. Förändringar utöver 10 procent av det ursprungligen fastställda parivärdet av en medlems valuta få endast vidtagas efter godkännande av fonden. Parivärdet av medlems valuta skall uttryckas i guld eller US-dollars av den vikt och finhet denna ägde den 1 juli 1944 och baseras på de växelkurser, som voro rådande 60 dagar före avtalets ikraftträdande. För senare tillträdande medlemmar däremot torde sannolikt det datum tillämpas, då ansökan om inträde i fonden beviljas av styrelsen.

De medel, som fonden ställer till medlemmarnas förfogande, uppkomma genom att medlemmarna åläggas verkställa vissa kapitalinbetalningar till fonden motsvarande dem tilldelade kvoter. För de ursprungliga medlemmarna skedde denna tilldelning av kvoter vid Bretton Woods-konferensen. Kvoter för senare tillträdande medlemmar fastställas i samband med övriga villkor för inträde. Av medlems kvot skall i guld erläggas det mindre av följande belopp: a) 25 procent av medlems kvot; b) 10 procent av medlems officiella nettoinnehav av guld och US-dollars den 12 september 1946. För nytillträdande medlemmar torde sannolikt det datum tillämpas, då ansökan om inträde i fonden beviljas. Resterande del av kvoten erlägges i medlems egen valuta. Från fonden kunna medlemmarna på vissa i stadgan angivna villkor köpa andra medlemmars valutor mot betalning i egen valuta. Sålunda skall den köpande medlemmen behöva den önskade valutans inom den närmaste tiden för löpande betalningar eller sådana kapitaltransaktioner av rimligt omfång, som erfordras för exportens utvidgning eller för normal handels-, bank- eller annan affärsverksamhet. Valutaköp från fonden äro såtillvida begränsade, att de ej få leda till att fondens behållning av den köpande medlemmens valuta ökas med mera än 25 procent av ifrågasvarande medlems kvot under en tolv månadersperiod eller överstiger 200 procent av medlemmens kvot. Valutaköp från fonden beläggas med vissa provisioner.

Vid utgången av 1949 utgjorde det till fonden inbetalda kapitalet 8 047 miljoner US-dollars, varav USA svarade för 2 750 och Storbritannien för 1 300 miljoner. Intill samma tidpunkt hade fonden till medlemmarna försålt valutor för ett sammanlagt belopp av 783 miljoner US-dollars.

Internationella återuppbyggnadsbanken har till uppgift att bidra till medlemsstaternas återuppbyggnad och ekonomiska utveckling genom att underlätta kapitalinvesteringar för produktiva syften, vari inbegripes dels produktionsapparaters återställande efter krigets skadegörelser, dels höjning av mindre utvecklade medlemsländers produktionsförmåga. I nämnda syften skall banken dels direkt utgiva lån, antingen av eget kapital eller av medel erhållna genom emittering av obligationer, dels garantera lån, som beviljats av enskilda investerare. I bankens uppgifter ingår att verka för den internationella handels jämna tillväxt och upprätthålla jämvikt i medlemmarnas betalningsbalanser genom att uppmuntra internationella investeringar för utveckling av medlemmarnas produktiva resurser.

Lånen skola i princip ges formen av valutakrediter, d. v. s. avse medel för inköp i utlandet av de varor etc., som erfordras för förverkligandet av det projekt investeringen avser. För att erhålla lån från banken krävs att låntagaren ej kan få lån på skäligena villkor från annat håll. Låntagare kunna vara medlemmar, dessa underställda myndigheter samt inom medlemsländerna befintliga affärs-, industri- eller lantbruksföretag. Sitt egna kapital erhåller banken genom att medlemmarna verkställa vissa kapitalinbetalningar, utgörande viss del av de andelar medlemmarna skola teckna av ban-

kens grundfond på 10 miljarder US-dollars. De andelar, som ursprungliga medlemmar ålades teckna, fastställdes vid Bretton Woods-konferensen. Av tecknade andelar skola i första hand 20 procent inbetalas, nämligen 2 procent i guld eller US-dollars och 18 procent i medlemmarnas egna valutor. Resterande 80 procent kunna endast infordras, då så kräves för att infria av banken ställda garantier eller för betalningar å av banken upptagna lån. Banken äger icke utan vederbörande medlemsstats tillstånd utlåna de av medlemmarna i egna valutor inbetalda beloppen av det tecknade andelskapitalet.

Ett medlemskap i fonden medför icke automatiskt skyldighet att även inträda i den Internationella återuppbyggnadsbanken. Däremot äro medlemmarna i banken skyldiga att tillhöra fonden. Samtliga fondmedlemmar äro f. n. även medlemmar i banken.

Vid utgången av 1949 hade andelar i banken tecknats för 8 349 miljoner US-dollars, varav USA svarade för 3 175 och Storbritannien för 1 300 miljoner. Intill samma tidpunkt hade banken beviljat lån å tillsammans 744 miljoner US-dollars. Endast en förhållandevis ringa del av bankens utlåningsmöjligheter ha således utnyttjats.

Flertalet stater av betydelse, med undantag för Argentina, Sovjetunionen och Schweiz, äro medlemmar av såväl fonden som banken. Antalet medlemmar utgör för närvarande 48.

Såväl fondens som bankens verksamhet med avseende på Europa har i hög grad kommit att begränsas på grund av Marshallhjälpen.

Redan vid grundandet av Bretton Woods-institutionerna stod det klart, att åtgärderna på det monetära planet icke ensamma kunde normalisera handels- och betalningsförbindelserna mellan länderna, utan att härför krävdes internationellt samarbete på handelns område.

Hösten 1945 togos initiativ i sådan riktning, vilka ledde till sammankallande av en konferens, som hölls i Havana hösten 1947 och våren 1948 och till vilken samtliga medlemmar av Förenta Nationerna — således även Sverige — voro inbjudna. Här fastställdes stadga för den planerade *internationella handelsorganisationen* (The International Trade Organization — ITO). Stadgan, som vanligen benämnes Havanastadgan, träder i kraft först efter vederbörliga ratifikationer.

I syfte att påskynda förverkligandet av de idéer, som den internationella handelsorganisationen avsåg att befrämja, överenskommo staterna i den förberedande kommittén att omedelbart söka tillämpa huvudgrunderna av avtalet om den internationella handelsorganisationen, särskilt i vad avser förhandlingar om ömsesidiga tullmedgivanden. Sådana förhandlingar fördes i Genève jämsides med utarbetandet av förslaget till stadga för den internationella handelsorganisationen. Resultatet blev ett *allmänt tull- och handelsavtal*, The General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), av den 30 oktober 1947. Under sommaren 1949 fördes nya förhandlingar i Annecy, Frankrike, i avsikt att ytterligare ett antal länder, däribland Sverige, skulle biträda det allmänna tull- och handelsavtalet. Förhandlingarnas resultat har sammanfattats i ett särskilt anslutningsprotokoll, daterat den 10 oktober 1949.

Enligt artikel 15 § 6 i det allmänna tull- och handelsavtalet skall varje part, som biträder detta avtal och som icke är medlem av Internationella

valutafonden, inom tid, som bestämmes av det allmänna tull- och handelsavtalets avtalsslutande parter efter samråd med fonden, bliva medlem av fonden eller, om den underlåter detta, ingå ett särskilt valutaavtal med de avtalsslutande parterna. De förpliktelser, som ett dylikt valutaavtal ålägger parten, skola, som helhet betraktade, ej vara mera restriktiva än de, som stadgan för fonden ålägger dennas medlemmar. I artikel 24 moment 6 av stadgan för den internationella handelsorganisationen återfinnas bestämmelser med i huvudsak likartat innehåll.

I november 1948 sammanträdde i London en kommitté för utarbetande av förslag till *särskilt valutaavtal*. Kommittén fortsatte under 1949 sina överläggningar i Annecy. Det textförslag till särskilt valutaavtal, som framlades vid förhandlingarnas avslutande och som antogs av de avtalsslutande parterna såsom definitiv text till särskilt valutaavtal den 20 juni 1949, präglas i stor utsträckning av att kommitténs majoritet — bestående av medlemmar i fonden — önskade ett valutaavtal, som i princip var baserat på fondens stadga.

I en den 8 december 1949 dagtecknad skrivelse ha *fullmäktige i riksbanken* förordat, att Kungl. Maj:t, därest proposition framlägges för riksdagen med förslag om ratificering av det allmänna tull- och handelsavtalet, jämväl måtte föreslå riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att ingå avtal om Sveriges anslutning till Internationella valutafonden och Internationella återuppbyggnadsbanken.

I sin skrivelse ha fullmäktige erinrat om att det land, som vid ett biträdande av det allmänna tull- och handelsavtalet väljer alternativet att sluta särskilt valutaavtal, accepterar huvuddelen av de förpliktelser, som följa med ett medlemskap i fonden, utan att komma i åtnjutande av de rättigheter och förmåner, som medlemskap i fonden kan medföra. Däremot krävas härvid icke några kapitalinsatser, vilket är fallet vid en anslutning till fonden. Fullmäktige anföra härom följande.

Vid bedömandet av frågan huruvida Sverige bör sluta ett särskilt valutaavtal eller söka inträde i fonden bör beaktas, att i förra fallet vid den konsultering av fonden, som förutses skola ske beträffande frågor, som falla under valutaavtalet, Sverige skulle kunna nödgas taga kontakt med fonden, där Sverige då ej vore representerat, ej direkt, utan via det allmänna tull- och handelsavtalets avtalsslutande parter. Visserligen förutses, att de avtalsslutande parterna skola söka träffa en överenskommelse med fonden, att direkt kontakt skall kunna tagas med fonden av en avtalsslutande part, som ej är medlem av fonden, vid behandling av valutafrågor berörande denna part. Risk synes dock föreligga för att en stat, som står utanför fonden, kommer i ett sämre läge än en fondmedlem på grund av dels den mer omständliga procedur en icke-medlem skulle kunna tvingas underkasta sig, dels den omständigheten att en icke-medlem saknar möjlighet att deltaga i fondens överläggningar i samma utsträckning som en medlem. Fullmäktige vilja även fästa uppmärksamheten vid den brist på ömsesidighet, som vidlåder det särskilda valutaavtalet. Enligt den utformning valutaavtalet erhöi i Annecy åläggas nämligen de avtalsslutande parter, som icke äro medlemmar av fonden, att iakttaga vissa bestämmelser i sina betalningsförbindelser med fondens medlemmar. De sistnämnda däremot kunna tillämpa fondens bestämmelser, som uttryckligen stadga, att hinder ej föreligga för fondens medlemmar att vidtaga restriktioner vid valutaaffärer med stater,

som ej äro medlemmar av fonden. Vidare bör nämnas den skiljaktighet, som existerar mellan fondens stadga och det särskilda valutaavtalets bestämmelser i vad avser den tidsfrist, som fonden respektive de avtalsslutande parterna tillerkännas vid behandling av förslag angående sådan förändring av parivärdet av medlems respektive avtalsslutande parts valuta, som avses i artikel VI § 3 b av det särskilda valutaavtalet. Enligt stadgan uppgår fondens tidsfrist härvid till 72 timmar, medan det särskilda valutaavtalet stipulerar 96 timmar.

I fråga om de finansiella förpliktelser, som ett medlemskap i fonden och banken medför, framhålla fullmäktige i huvudsak följande.

I fonden tilldelas varje medlem en kvot, som motsvarar vederbörandes bidrag till fonden, medan medlem av banken tecknar andelar i bankens grundfond på 10 miljarder US-dollars. Vid utformningen av de båda institutionernas stadgor fastställdes de ursprungliga medlemmarnas insatser. Några riktlinjer för fastställandet av ny tillträdande medlemmars insatser innehålla stadgorna ej, varför förhandling härom torde krävas med respektive institutioner. För Sveriges vidkommande torde en insats av 100 miljoner US-dollars i vardera institutionen kunna betraktas som lämpligt avvägd i jämförelse med de nuvarande medlemmarnas insatser. Ifrågavarande belopp utgör i svenska kronor 518 miljoner, räknat efter gällande kurs av kr. 5:18 per US-dollar.

Internationella valutafonden. Medlem i fonden skall enligt artikel III § 3 b inbetala 25 procent av sin kvot med guld och 75 procent i egen valuta. Därest inbetalningen av guld skulle överstiga ett belopp motsvarande 10 procent av medlemsstatens officiella nettoinnehav av guld och US-dollars, skall guldbetalningen endast uppgå till det sist nämnda lägre beloppet.

Med utgångspunkt från riksbankens aktuella innehav av guld och US-dollars, 705,8 milj. kr. per den 30 november 1949, skulle för Sveriges vidkommande regeln om den 10-procentiga guldbetalningen giva följande resultat:

| | | |
|---------------------------|-------|-----------------------|
| Guld | | |
| (10 % av 705,8 milj. kr.) | | 70,6 milj. kr. |
| Svenska kronor | | 447,4 » » |
| | | Summa 518,0 milj. kr. |

Internationella återuppbyggnadsbanken. Av det belopp, som varje medlem tecknar i banken, skola i första hand 20 procent inbetalas, nämligen 2 procent i guld eller US-dollars och återstående 18 procent i medlemsstatens valuta. Resterande 80 procent av andelsbeloppet skola endast kunna infordras, för den händelse banken nödgas anskaffa medel att infria ställda garantier eller för betalningar å av banken upptagna lån. Inbetalningen skall därvid fullgöras i guld, US-dollars eller sådan valuta, som erfordras att infria den förbindelse, vilken föranlett betalningsyrkandet.

Under förutsättning av ett tecknat andelsbelopp uppgående till 100 miljoner US-dollars skulle för Sveriges vidkommande inbetalningen till den internationella återuppbyggnadsbanken uppgå till följande belopp:

| | | |
|-------------------------|-------|-----------------------|
| Guld eller US-dollars | | |
| (2 % av 518 milj. kr.) | | 10,4 milj. kr. |
| Svenska kronor | | |
| (18 % av 518 milj. kr.) | | 93,2 » » |
| | | Summa 103,6 milj. kr. |

Härtill kommer ett belopp av 414,4 milj. kr., att under vissa villkor inbetalas vid anfordran.

En kalkyl för Sveriges sammanlagda betalningsförpliktelser till de båda Bretton Woods-institutionerna, baserad på en insats av 100 milj. US-dollars i vardera fonden och banken, ger följande värden med utgångspunkt från ovan angivna tidpunkt, d. v. s. den 30 november 1949:

| | | |
|-----------------------------|-------|-----------------|
| Guld eller US-dollars | 81,0 | milj. kr. |
| Svenska kronor | 540,6 | » » |
| | <hr/> | |
| | Summa | 621,6 milj. kr. |

Härtill kommer ett belopp av 414,4 milj. kr., att under vissa villkor inbetalas till banken vid anfordran.

Beträffande storleken av den del av kapitalinsatsen till valutafonden, som skall erläggas i guld, har denna av fullmäktige med hänsyn till riksbankens nettoinnehav av guld och US-dollars den 30 november 1949 beräknats till 70,6 milj. kr. Riksbankens sammanlagda guld- och valutareserv har under tiden därefter ökat. En motsvarande kalkyl per den 31 mars 1950 skulle ge till resultat en guldinbetalning till fonden av 82,7 milj. kr.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

För egen del anser jag i likhet med bankofullmäktige att de fördelar, som kunna ernås genom anslutning till fonden och banken, äro så betydande, att ett medlemskap i dessa institutioner är att föredraga framför det andra alternativet, nämligen ingående av särskilda valutaavtal. Även med hänsyn till det intresse, som det internationella samarbetet på dessa områden måste anses äga för Sveriges vidkommande, synes en anslutning till fonden och banken önskvärd. Jag vill även understryka vad bankofullmäktige framhållit, nämligen att vårt land är ett av de få länder med mera betydande utrikeshandel, som ännu stå utanför detta samarbete.

De finansiella förpliktelser vi ikläda oss framstå såsom avsevärda, men äro dock inte av sådan omfattning, att de böra utesluta vårt deltagande, där est de svenska kvoterna bli av den storleksordning bankofullmäktige antagit. Skulle beloppen bli mera betydande än förutsatt kan frågan givetvis komma i ett annat läge. Som redan framhållits bli villkoren för vårt inträde beroende på resultatet av överläggningar med de båda institutionerna. Beslut om medlemskap kan sålunda icke nu fattas utan bör bemyndigande av riksdagen inhämtas för Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som erfordras för vår anslutning till valutafonden och återuppbyggnadsbanken. Om riksdagen lämnar detta bemyndigande torde det dock böra få tagas i anspråk endast under förutsättning att bankofullmäktige dessförinnan tillstyrka anslutning på de villkor, varom överenskommelse kan komma att träffas.

Vad fullmäktige anfört rörande riksbankens medverkan såsom förbindelseorgan och beträffande tillhandahållandet av erforderliga medel för insatskapitalet ger mig icke anledning till erinran, då denna anordning ur praktiska synpunkter torde vara förenad med stora fördelar. Av riksdagen bör utverkas såväl bemyndigande för riksbanken att tillskjuta insatskapitalet som den av fullmäktige förutsatta garantien för att riksbanken skall erhalla ersättning av statsmedel för eventuella förluster, som till följd härav kunna uppkomma.

Slutligen torde böra utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att ingå de särskilda valutaavtal, som förutsättas i stadgarna för internationella handelsorganisationen samt i GATT-överenskommelsen. Frågan kan nämligen bli aktuell därest det skulle visa sig, att anslutning till fonden av någon anledning skulle uppskjutas eller över huvud taget icke anses böra ifrågakomma.

Utskottet. Utskottet vill erinra, att innevarande års riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts propositioner nr 54 och 52 dels bemyndigat Kungl. Maj:t att godtaga Havanastadgan för den internationella handelsorganisationen (ITO), dels ock för sin del godkänt Sveriges anslutning till det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT). Härigenom aktualiseras, såsom i den nu förevarande propositionen framhålles, frågan huruvida vårt land skall ingå särskilda valutaavtal enligt bestämmelserna i Havanastadgan och det allmänna tull- och handelsavtalet eller söka inträde i Internationella valutafonden. Såsom bankofullmäktige i sin å s. 4 härovan återgivna skrivelse närmare utvecklat, innebär alternativet med valutaavtal, att vi i stort sett komma att bli underkastade samma förpliktelser, som följa med medlemskap i fonden, utan att komma i åtnjutande av de rättigheter och förmåner, som ett sådant medlemskap kan medföra. Vad sålunda anförts synes tala till förmån för det alternativ, som innefattar en anslutning till fonden.

Av avgörande betydelse för ståndpunktstagandet blir då, huruvida de finansiella åtaganden, som ett medlemskap i valutafonden innebär, kunna antagas bli så betungande, att man på grund därav bör föredraga att sluta särskilda valutaavtal, med vilka icke äro förenade några särskilda kapitalinsatser, framför medlemskap i fonden. Den för Sveriges anslutning till fonden erforderliga kapitalinsatsen har av bankofullmäktige beräknats till 518 miljoner kronor (100 miljoner US-dollars), varav vid nuvarande storlek av guld- och dollarreserven omkring 80 miljoner kronor skola betalas i guld och återstoden i svenska kronor. Beloppet är onekligen i och för sig betydande, men det är, såsom departementschefen framhållit, dock icke av den omfattning att det bör utesluta vårt deltagande i fonden. Såvitt utskottet kunnat finna, torde inbetalningen av beloppet och detsamma utnyttjande av fonden icke behöva medföra några större olägenheter ur valuta- och penningpolitisk synpunkt. I den mån inbetalningen skall ske i guld minskas givetvis riksbankens för utländska betalningar disponibla behållning av guld eller US-dollars och därmed vår rörelsefrihet på valutaområdet, men häremot böra ställas de möjligheter att i utbyte mot egen valuta hos fonden anskaffa andra medlemmars valutor, som medlemskapet lämnar. Vad angår den del av insatsen i fonden, som skall ske i svenska kronor, kommer densamma att ställas till fondens förfogande i form av ett tillgodohavande i riksbanken. Detta tillgodohavande kan av fonden ställas till andra medlemmars förfogande och sålunda utnyttjas för varuinköp eller andra betalningar i vårt land. I sådant fall äger emellertid vårt land rätt att i ökad utsträckning mot likvid i svenska kronor hos fonden inköpa sådana utländska valutor, som fonden kan tillhandahålla. Härigenom blir det i princip möjligt att utjämna eventuella ogynnsamma verkningar av den kreditgivning till utlandet, som dispositionen av fondens krontillgångar innebär.

Efter övertägande av samtliga på frågan inverkan omständigheter har utskottet, i likhet med departementschefen och bankofullmäktige, kommit till den uppfattningen, att en anslutning till fonden är att föredraga fram-

för ingående av särskilda valutaavtal. Under förhandenvarande förhållanden finner utskottet sig därför ej böra motsätta sig, att Sverige söker inträde i fonden. Det bör här erinras, att Sverige är ett av de få länder med mera betydande utrikeshandel, som stå utanför fonden. En anslutning till denna skulle innebära, att vårt land komme att aktivt deltaga i det internationella samarbetet på det monetära området, och skulle dessutom ligga i linje med vårt deltagande i övriga internationella organisationer, som tillkommit efter andra världskriget i syfte att uppbygga en värld på fredens och samhörighetens grund eller främja en allmän utveckling mot ökat välstånd och högre levnadsstandard.

Vad nyss anförts har särskild giltighet beträffande frågan om Sveriges anslutning till den Internationella återuppbyggnadsbanken. Vårt land synes icke böra undandraga sig att lämna sin medverkan till de uppgifter, banken har att fullgöra beträffande ekonomisk återuppbyggnad och utvecklingen av efterblivna länder. Med det intima samarbete, som äger rum mellan valutafonden och banken, är det naturligt, att samtliga länder, som äro medlemmar i fonden, jämväl äro anslutna till banken. Med hänsyn härtill och då den direkta kapitalinsats, som erfordras vid en anslutning till banken, är relativt begränsad, vill utskottet förorda, att Sverige ingår som medlem i banken.¹ Utskottet har härvid icke förbisett, att en medlems ansvarighet för bankens förbindelser jämväl omfattar den del av det tecknade insatskapitalet, som ej behöver inbetalas i samband med inträdet.

De insatser, Sverige skall göra till de ifrågakvarande institutionerna, komma att defintivt fastställas efter förhandlingar med dessa, varvid guldbetalningen till valutafonden torde komma att bestämmas med hänsyn till storleken av riksbankens sammanlagda guld- och dollarreserver vid tiden för inträdet. Utskottet förutsätter, att insatsernas totalbelopp icke komma att överstiga de, som bankofullmäktige räknat med och vilka synas vara de högsta belopp, som kunna ifrågakomma. Från denna utgångspunkt vill utskottet förorda, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att, sedan bankofullmäktige tillstyrkt en anslutning till institutionerna på de villkor, varom överenskommelse kan komma att träffas, vidtaga erforderliga åtgärder härför. Utskottet biträder även propositionens förslag, att insatskapitalet i valutafonden och i återuppbyggnadsbanken skall tillhandahållas av riksbanken, samt att riksbanken erhåller garanti för att eventuella förluster, som kunna uppkomma för banken i anledning av Sveriges medlemskap i institutionerna, ersättas av statsmedel.

I detta sammanhang vill utskottet fästa uppmärksamheten på att den insats, som medlem i återuppbyggnadsbanken har att i samband med inträdet fullgöra i sin egen valuta till belopp motsvarande 18 procent av tecknade andelar, må av banken utlånas endast efter godkännande av medlemmen i

¹ Såsom framgår av en sammanställning å s. 5, skall av den beräknade totala insatsen 518 milj. kr. (= 100 milj. US-dollars) kontant erläggas, dels 10,4 milj. kr. i guld eller US-dollars, motsvarande 2 procent av insatsen, och dels 93,2 milj. kr. i svenska kronor, motsvarande 18 procent av insatsen. Återstående 414,4 milj. kr. skola under vissa villkor inbetalas vid anfordran.

varje särskilt fall. Utskottet förutsätter, att sådant godkännande må utan riksdagens hörande lämnas av Kungl. Maj:t, dock först sedan bankofullmäktige tillstyrkt åtgärden.

Kungl. Maj:t har i propositionen slutligen hemställt om bemyndigande att — därest anslutning till institutionerna icke kommer att ske — ingå de särskilda valutaavtal, varom bestämmelser finnas i Havanastadgan och i det allmänna tull- och handelsavtalet. Utskottet biträder detta förslag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:t förevarande proposition.

Stockholm den 18 april 1950.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Ewerlöf, Sundvik, Fahlander, Näsgård*, Petersson i Karlskrona, Mogård* och Nordenson*;

från andra kammaren: herrar Andersson i Munkaljungby, Persson i Norrby, Schmidt, von Seth, Gavelin*, Bäckström*, Johansson i Kalmar och fru Eriksson i Stockholm.

* Ej närvarande vid justeringen.